

REBETIKA: EEN BLOEMLEZING VAN LIEDTEKSTEN

Inleiding: historisch overzicht

Rebétika zijn, het zij hier wellicht ten overvloede nog eens gezegd, liederen uit de marge van de Griekse samenleving. Voedingsbodem waren de opkomende steden en havens, waar zich in de tweede helft van de vorige eeuw een proletariaat vormde. De "rebetes" waren hierin een randgroep die zich liefst afzijdig hield van werk en een geseteld bestaan zoals de meesten zich dat probeerden te verwerven. Met een zekere trots trokken zij zich terug in hun eigen wereld, die vooral bestond uit een gehuurde kamer, de straat, de hasjkit, enkele kleine taverna's en de gevangenis. In de roes van hasj, gerookt met de rondgaande waterpijp, brachten zij vele uren door, in een kring zittend of liggend op geïmproviseerde matrassen en kussens, en luisterend naar bouzouki- of baglamás-spel van één van de aanwezigen.

Op deze instrumenten, die kenmerkend zijn voor de rebétika-cultuur, speelde men schier eindeloze improvisaties op wisselende oosterse toonladders, waarmee zeer verschillende gevoelens opgeroepen werden. Een vrolijke, lome, droeve of uitbundige stemming vonden (en vinden soms nog) als vanzelfsprekend expressie in een toonladder met de daarvoor gepaste intervalstructuur; andersom kon de muzikant dergelijke stemmingen met zijn toonladderkeuze oproepen. De langdurige improvisaties ("taximi") gingen later helaas verloren door de liedgerichte platencultuur: bij het maken van opnames voor 78-toeren platen (± 3 minuten) moest de improvisatie worden ingeperkt om voldoende ruimte over te laten voor het eigenlijke lied. Zo heeft de taximi de functie gekregen van toonladderaankondiging, waarmee ook de gevoelsmatige stemming van een lied wordt aangegeven. Af en toe is overigens te merken dat de rebetes zichzelf vergeten bij de plaatopnames. Markos Vamvakaris, die in zijn eerste jaren vaak stoned was, speelt bij de zeïbékiko, later bekend als "Enas mangas sto Botanikó", een zeer lange taximi; aan het eind van de plaat, als het zeïbékiko-ritme eenmaal wordt gespeeld, wordt het geluid met een "fade-out" weggedraaid. Ook voor het nummer "Σκύλα μ'έκανεσ και λιώνω" ("Teef, door jou smelt ik weg") staat een lange en prachtige taximi, in de bijzondere "Piseótikos"-toonladder, waarvan wordt beweerd dat hij door de Grieken aan het scala is toegevoegd. Hier is Vamvakaris zo geabsorbeerd door zijn spel dat hij te laat begint te zingen, het eerste stemgeluid dat we horen is "-la".

Hoewel de improvisaties dus zijn ingeperkt uit ruimtegebrek, kon binnen de beperkte ruimte van de 78- en later 45-toerenplaat (Tsitsanis!) een uiterst harmonische samenvloeiing tot stand komen in de volgorde taximi-intro-lied, waarin de taximi een verfijnde, exquisite voorproef geeft van wat volgt, als een parel die de schittering van het lied alvast komt aankondigen.

Het jaar 1922 was belangrijk voor de geschiedenis van de rebétika. In dit jaar vond immers de enorme bevolkingsuitwisseling plaats waarmee tientallen duizenden Grieken uit Klein-Azië naar Griekenland kwamen. Onder hen waren goed geschoolde beroepsmuzikanten, die als zodanig altijd gewerkt hadden en zich ook in hun nieuwe verblijfplaats aanboden. Al snel werkten zij in de zogeheten café-amans van Athene: etablissementen waar men op een podium speelde, met danseressen, drank en hapjes en een op het publiek georiënteerd, gevarieerd repertoire. Al met al was deze setting erg anders dan die van de rebetes, waarmee de nieuwe muzikanten uit Klein-Azië uiteraard in contact waren gekomen na hun aankomst in Piraeus. Om beide groepen te onderscheiden spreekt men van "Smyrna-school" (de muzikanten uit Klein-Azië) en "Piraeus-school" (de rebetes). De verschillen zijn groot: de Kleinaziatische muziek gebruikte viool, sandouri en kanún, luit en oud als vaste bezetting, met ritmes als karsilámás en tsifteteli, en een zangerig, bloemrijk en virtuoos stemgeluid; in de liederen hoort men vaak opvallende modulaties (bv. van grondtoon d-groot in de toonladder chitzáz naar b-klein). In de Piraeus-school overheersten de bouzouki en de baglamás, met de ritmes zeïbékiko en chasápiko; het stemgeluid is onbewerkt en doorrookt en de ritmes zijn strak en gestaag, evenals de akkoordenstructuur. Ook zijn de rebetes niet zo perfectionistisch in de eerste tijd: foutjes zijn hier en daar gemakkelijk te horen, de afsluitingen van de liederen zijn vaak niet erg gecoördineerd. Verder is hun muziek uiteraard niet publieksgericht, zij spelen voor hun eigen vermaak en zingen over hun eigen avonturen. In de bijgevoegde vertalingen zijn de nummers 4 tot en met 9 tekenend voor hun leven, van verblijf in de gevangenis naar de hasjkit en terug, vol moeilijke relaties met vrouwen, vrijgevochten, stoere meiden die zich in hun nabijheid ophielden.

De platenmaatschappijen kwamen er pas laat achter dat de rebetes voor hen interessant konden zijn. Bouzouki-muziek was in Amerika, waar grote aantallen Grieken zich hadden gevestigd, rond 1925 op plaat uitgebracht en populair geworden, maar de Amerikaanse platenmaatschappijen (EMI, Columbia) en ook de Griekse (Lyra, Minos) hadden in Griekenland blijkbaar moeite hun weg te vinden tot de rebétika-wereld. Aanvankelijk contracteerde men de Kleinaziatische muzikanten; pas in 1934 kwam men aankloppen bij de hoofdrolspeler van de rebétika-muziek, Markos Vamvakaris, die toen zijn brood verdiende als vilder op de vleesmarkt van Piraeus. Met Vamvakaris kwam de hele rebetes-wereld voor het voetlicht. De muziek werd populair en in 1936 werd de eerste bouzouki-taverna geopend, die open bleef totdat generaal Metaxás in augustus de macht naar zich toetrok, beperkende maatregelen afkondigde tegen de rebétika, en censuur instelde.

Na de oorlogstijd, waarin de studio's dichtbleven, brak een nieuwe fase aan. De muziek werd definitief podiumkunst, en de platenmaatschappijen waren zeer actief. De liedteksten werden anders (zoals te zien is in de liederen vanaf nummer

ten), er bestond nu een neiging naar het exotische, naar Arabische vrouwen en verre contreien. De doorleefde, verhalende teksten over avonturen met hasj, politie en gevangenis verdwenen. Op muzikaal gebied werd de tweestemmigheid in zang en spel (met een terts afstand) geïntroduceerd, waarmee de westerse harmonie ging overheersen. Vasilis Tsitsanis is de toonaangevende zanger-tekstschrijver van deze tijd.

Na deze tweede hoogtijperiode van de rebétika breekt met Manolis Chiotis de eindfase aan. Hij is uiterst virtuoos op de bouzouki, voegt een extra snaar toe aan dit instrument, experimenteert met nieuwe ornamenten en haalt nieuwe ritmes als samba en rumba binnen in de Griekse muziek. Van de "rebétika" gaat men hiermee over naar de "laiká"; d.w.z. naar het Griekse populaire lied dat zich rond de bouzouki ontwikkelt.

Noot bij de vertaling

Tussen de Griekse en Nederlandse taal zijn de verschillen groot: de woorden hebben andere associaties, de grammaticale structuur varieert, kortom het referentiekader van beide talen ligt niet op hetzelfde punt. Bovendien gaat het hier om liederen die van 70 tot 40 jaar geleden zijn geschreven, deels met het jargon van een echte subcultuur, en verder met versritme en eindrijm, van belang voor het onthouden en (samen) zingen van de tekst.

In de vertalingen is geprobeerd deze elementen zoveel mogelijk te behouden, met inbegrip van eindrijm en jargon, in de hoop een resultaat te bereiken waarbij niet alleen de betekenis maar ook het élan, het vloeiende karakter van het lied behouden wordt. Is het stoer en lief genoeg, komt de ironie over, wordt de tekst door het rijm niet potsierlijk als in een slecht Sinterklaasgedicht; dit zijn concreet de klippen die met veel omzichtigheid omzeild dienen te worden. Er is verder voor gekozen zoveel mogelijk van de tekst in het Nederlands om te zetten, om deze niet onnodig te verstoren met Griekse woorden. Een voorbeeld is het woord "mangas", dat 'stoere bink, kerel, gozer' betekent, en waarin veel associaties met de rebétikawereld besloten liggen. Toch is dit een woord dat in het dagelijkse taalgebruik wordt gebezigd (jongeren spreken er elkaar stoer mee aan), anders dan het woord 'koutsavakis', waarmee een zeer specifieke groep wordt aangeduid binnen de rebétikawereld (vgl. het Nederlandse "gabber"), en dat daarom onvertaalbaar is.

Al met al blijft een vertaling een kwestie van keuzes en prioriteiten. Hopelijk is het resultaat van bovenstaande overwegingen, met alle beperkingen die een vertaling per-definitie heeft, een in het referentiekader passende, vloeiende, a.h.w. zingbare tekst.

Van de 15 liederen zijn de eerste drie uit de School van Smyrna. De daaropvolgende zes zijn harde rebétika van de Piraeus-school over hasj en gevangenis,

daarna volgt een teder liefdeslied van Vamvakaris, die uitblinkt door zijn zeer verschillende teksten over de vrouw (vergelijk "Het chagrijn", nr. 7 met "De jaloerse ogen", nr. 10), en vervolgens enkele idyllische liefdesliederen van Tsitsanis en Chiotis.

Frans DE CLERCQ

Δε σε θέλω πια

Από τα πολλά που μου χεις καμωμένα
 - δε σε θέλω πια, δεν σε θέλω πια.
 Τα σωθικά μου τα χεις μαυρισμένα
 - δε σε θέλω πια, δεν σε θέλω πια.

Δε μ' αρέσουν πλέον τα γινάτια
 δεν πονώ για τα γλυκά σου μάτια
 παίζω και γελώ κι άλλην αγαπώ
 μάθε κι άλλη μια πως δε σε θέλω πια.

Τι μου το λες πως δε μπορείς να ζήσεις,
 - δε σε θέλω πια, δεν σε θέλω πια.
 με φοβερίζεις πως θ' αυτοκτονήσεις,
 - δε σε θέλω πια, δεν σε θέλω πια.

Αλλού να πας τα νάζια σου να κάνεις
 - δε σε θέλω πια, δεν σε θέλω πια.
 Το ίδιο το χω αν ζήσεις κι αν πεθάνεις
 - δε σε θέλω πια, δεν σε θέλω πια.

Ik wil je niet meer

Nu is 't genoeg, je hebt het echt te bont gemaakt
 - ik wil je niet meer, ik wil je niet meer -.
 Mijn binnenste heb jij helemaal zwart gemaakt
 - ik wil je niet meer, ik wil je niet meer -.

Je koppige grillen bekoren me niet meer
 om je zoete ogen lijd ik nu niet meer
 ik speel en lach, en heb een nieuwe vlam
 ik zeg het nog een keer : ik wil je niet meer.

Al zeg je me dat je zo niet kunt leven
 - ik wil je niet meer, ik wil je niet meer-.
 Al dreig je me dat je zelfmoord gaat plegen
 - ik wil je niet meer, ik wil je niet meer -.

Zeur een ander aan zijn hoofd, bij mij heb je 't verbruid
 - ik wil je niet meer, ik wil je niet meer -.
 Blijf je leven of ga je dood, het maakt me niet meer uit
 - ik wil je niet meer, ik wil je niet meer -.

Lied uit Smyrna, datum onbekend

Χαρικλάκι

Χθες το βράδυ Χαρικλάκι
 είχες πάρει τ' οργανάκι
 και γλεντούσες μ' ένα αλάνι
 κάτω στο Πασαλιμάνι.

Ζηλεύω και κλαίγω
 - Χαρικλάκι πως με γέλασες,
 άιντε γειά σου, μου την έσκασες -

Μες στη μπύρα όταν μπήκες
 - αχ μανούλα μου, τι γλύκες -
 με φωνόγραφο και πλάκες
 - νταλκαδάκι με τους μάγκες -

Φιλάκια, ναζάκια,
 - Χαρικλάκι πως με γέλασες,
 άιντε γειά σου, μου την έσκασες -

Το πρωί για τη Γλυφάδα
 - κούκλα μου αυτοκινητάδα -
 κολυμπάς σαν πάπια, χήνα
 - και το βράδυ στην Ραφήνα -

Chariklaki

Gisteravond Chariklaki
 pakte je je instrumentje
 je ging stappen met een ventje
 daar in Pasalimani.

Ik ben zo jaloers, wat een verdriet
 - Chariklaki, je hebt me bedrogen,
 nou tabee dan, nu ben je gevlogen

Als je uitging, biertjes drinken
 - o wat heerlijk, liefje van mij -
 giechelen bij de phonograaf, o wat fijn
 - Sjansen, flirten met de binken -

Je gevlei, je gepruil
 - Chariklaki, je hebt me bedrogen,
 nou tabee dan, nu ben je gevlogen

's Morgens naar Glyfada
 - snoepie, toeren met de auto een eindje -
 je zwemt elegant als een gansje, een eendje
 - en 's avonds naar Rafina -

Muziek & tekst : P. Toundas, 1932

Τράβα ρε μάγκα και αλάνι

Μην περάσεις απ' τη γειτονιά μου
μάγκα, μη σε ξαναδώ μπροστά μου
έμαθα μες στο Πασαλιμάνι
πί αγαπάς μια μόρτισσα, βρ' αλάνι.
Τράβα, ρε μάγκα και αλάνι
τράβα για το Πασαλιμάνι.

Απ' τη μόρτισσα γλυκά φιλάκια
κάθε βράδυ γλέντι και χαδάκια
κι έτσι την περνάς μαζί της φίνα
και ξεχνάς ν' ανέβεις στην Αθήνα.

Τώρα πια βρε μάγκα για να ξέρεις
μ' έχασες για πάντα δε θα μ' κύρσις
θα γλεντάω μες το Καλαμάκι
κάθε βράδυ μ' ένα χασαπάκι.

Τράβα βρε μάγκα και αλάνι
τράβα για το Πασαλιμάνι
τράβα γρουσουζή κι αλανιάρη
τράβα για το Πασαλιμάνι.

Donderop, man, scharrelaar !

Blijf maar ver weg van waar ik woon
bink, ik geef je je verdiende loon
in Pasalimani hoorde ik vandaag
dat je daar een grietje hebt, scharrelaar.
Donder op, man, scharrelaar
naar Pasalimani daar.

Lieve zoentjes geeft zij jou
elke avond feest en klef doen, nou
zo vermaak je je wel met haar
en mij in Athene vergeet je maar.

OK bink besef het dan maar goed
dat je voor mij niet meer voldoet
ik ga in Kalamaki uit voortaan
met een slagertje leg ik het aan.

Donder op man, scharrelaar
naar Pasalimani daar
donder op zwerver, stuk verdriet
naar Pasalimani, ik mot je niet.

Muziek & tekst : K. Skarvelis, 1933

Ο Αμερικάνος

Πέντε μάγκες στον Περαία
ζούλα κάνανε παρέα,
πίνανε και μαστουρώναν
κι όπου λάχαινε τη στρώναν.

Ρίξανε το μανιτάρι
μια βραδυά με το φεγγάρι
πιάσαν ένα Αμερικάνο
στη μανίτα σαν το χάνο.

Και του πήρανε τις 'χήνες',
τα δολάρια, τις λιρες,
Του πασάραν τη μανίτα
και του λένε καληνύχτα.

Βλεπω τον Αμερικάνο
και μου λέει : 'τι να κάνω.
Πέντε μάγκες ψες με ήβραν
και όσα είχα μου τα πήραν'.

De Amerikaan

Vijf gozers in Pireas
kwamen stiekem bij elkaar
ze rookten, werden stoned
hingen zomaar ergens rond.

Op een nacht met de maan
pakten ze 'n Amerikaan :
een lege knip op straat als aas,
en hij bukte als een dwaas.

Duizendjes, dollars, ponden,
die ze in zijn zakken vonden,
alle flappen pakten ze af
en zetten het groetend op een draf.

Ik zie de Amerikaan
hij zegt : 'wat doe je eraan.
Vijf gozers kwam ik gister tegen
ik moest mijn zakken legen'.

Muziek & tekst : I. Montanaris, 1929.(?)

Ο Ωρωπός

Στον Ωρωπό, καλέ, την περνάμε φίνα,
πιο καλά κι απ' την Αθήνα'
Τριτη, Πέμπτη μακαρόνια
και ο μάγκας βγάτσι χρόνια,
και την Κυριακή με κρέας,
τζάμπα είναι, κι ο κουρέας.

Και εις το πρώτο 'ναι το χαρμανλίκι
και εις το δεύτερο μένει το μαστουρλίκι
και εις το τρίτο το νταηλίκι
και εις το τέταρτο, καλέ, το ζοριλίκι.

Και εις το πέμπτο της λαθρεμπορίας
και εις το έκτο όλη η σκευωρία
και εις το έβδομο όλοι οι τεκετζήδες
και εις το νούμερο εννιά και δέκα
την αμολάνε όλοι αβέρτα.

Oropós

In Oropós¹, mijn vriend, daat zitten we lekker
beter dan Athene, het kan niet gekker :
dinsdag, donderdag, spaghetti op ons bord
zodat de bink met smaak zijn jaren kort
's zondags vlees, goed te verteren,
en de kapper : gratis knippen, scheren.

Op de eerste gang staan ze allemaal droog²
de smokers, nummer twee, puffen in de rook
op de derde de stoere bazen,
op de vierde : gedonder in de glazen.

En op nummer vijf de smokkelhandel
op de zesde alle intriganten
op zeven alle hasjkuit-exploitanten
en op acht de zieke bajesklienten
en op nummer negen en tien
kan je alle matennaaiers zien !

Muziek & tekst : Y Batis, 1933

1. Dorp met gevangenis.
2. Droog : van hasj.

Ένας μάγκας

Ένας μάγκας στον τεκέ μου
τσάκισε το ναργιλέ μου
πέταξε και το καλάμι
και με άφησε χαρμάνη.

Έσπασε το μπαγλαμά μου
που τον είχα συντροφιά μου
που περνούσαν οι καυμοί μου
και οι αναστεναγμοί μου.

Μάγκα θα σε ξεφτιλίσω
και το αίμα σου θα χύσω
με αυτό που μου χεις κάνει
και με άφησες χαρμάνη.

Άρπα Νώντα, το μαχαίρι
δώσε μου το, ρε, στο χέρι
για το μάγκα θα τσακίσω
για cγώ θα ξεφυχήσω.

Een gozer

Een gozer in mijn hasjcafé
brak pas mijn waterpijp in twee
de slang die heeft-ie weggegooid
en ik stond droog, berooid.

Hij brak mijn baglamás
die mijn vast gezelschap was
waarmee al mijn pijn verdween
mijn zuchten, mijn geweent.

Gozer, je gaat op je knieën
ik zal je bloed vergieten
om wat je me hebt aangedaan
je hebt me droog laten staan.

Nonda pak je mes 'ns, man
en stop het hier, in m'n hand
óf ik zal die gozer nekken
óf ik zal zelf verrekken.

Muziek & tekst : K. Tzóvenos, 1933/34

Η γκρινιάρρα

Η γυναίκα-μου γκρινιάζει βρε
κι' όλο για λσφτά φωναζει.

Η γυναίκα-μου ζηλεύει βρε
με το φυσικό-της ρεύει.

Δεν μ' αρέσουν τέτοια κάλλη βρε
θα της σπάσω το κεφάλι.

Δεν με νοιάζει για γυναίκα βρε
διώχνω αυτήν μαζεύω δέκα.

Θα της δώσω το ποδάρι βρε
κι' όποιονε γουστάρει ας πάρει.

Het chagrijn

Mijn vrouw is een chagrijn, jong,
over geld, altijd gedrein.

Zo jaloers die vrouw van mij, jong,
ze teert helemaal weg van nijd.

In deze charmes heb 'k geen zin, jong,
ik sla haar nog de hersens in.

Als vrouw kan 'k er niets in zien, jong,
weg met haar, en ik pak er tien.

Ze vliegt eruit, met een schop, jong,
ze zoekt maar snel een ander op.

Muziek & tekst : M. Vamvakaris, 1934

Κορόιδο άδικα γυρνάς

Κορόιδο, άδικα γυρνάς
 κι από το σπίτι μου περνάς
 εγώ είμαι βρε, μια μερακλού,
 και θέλω μάγκα για βουκλού !

Θέλω να μαστουρώνεται
 για μένα να τσακώνεται
 έξυπνος σαν την αλεπού
 και να με δέρνει που και που !

Τον θέλω να 'ναι μερακλής
 και ζόρικος και μπελαλής
 και να ξηγιέται, ρε, σπαθί,
 όπου σταθεί κι όπου βρεθεί.

Νάναι ξεφτέρι στο χορό
 και νάχι γκόμινες σωρό
 καρύδι, κάθε καρυδιάς,
 και μένα, νάχι της καρδιάς !

Sukkel, je zwerft rond voor nop

Sukkel, je zwerft rond voor nop
 voor niets zoek je mijn voordeur op
 ik ben een vurig katje, man,
 en wil een bink, die me versieren kan !

Ik wil dat hij hasjiesj rookt
 en om mij ruzie stookt
 sluw als een vos, wel te verstaan
 en af en toe moet hij me slaan !

Een levensgenieter moet hij zijn,
 lastig en heetgebakerd zijn,
 een tong hebben die vlijmscherp snijdt
 overal waar hij is, altijd.

Als de beste moet hij dansen
 met alle meiden sjansen
 veel vrouwen hebben, van elke soort,
 en mij als enige, die zijn hart bekoort !

Muziek & tekst : M. Vamvakaris, 1935

Χτες το βράδι στο σκοτάδι

Χτες το βράδι στο σκοτάδι
 με στριμώξανε δυο μαύροι
 έρευνα για να μου κάνουν
 και το μαύρο να μου πάρουν.

Είχα κάνει φίνα ζούλα
 που τους έπιασε τρεμούλα
 βρε ψάξανε να μου το βρούνε
 μάγκα τώρα θα τον πιούμε.

Λγριέψανε οι μαύροι
 μου τη στήνουν κι άλλο βράδι
 και με κάνουνε πιαστό
 με τραβούνε στο πλεχτό.

Το πρωί στο διοικητή
 και το βράδι φυλακή.
 Κι έτσι μάγκα με δικάζουν
 και οι μαύροι ησυχάζουν.

In het donker gisternacht

In het donker hebben gisternacht
 twee stillen mij in het nauw gebracht
 om te zoeken in m'n zakken
 en m'n hasjiesj af te pakken.

Maar ik had het goed verstopt
 ze hebben zich ziedend afgetobt
 fouilleerden me van teen tot top
 kerel, we roken het lekker op !

De stillen waren woest
 ze hielden zich niet koest
 een andere nacht ben ik gepakt
 en draaide direct in de bak.

's Morgens naar de commissaris,
 's avonds al achter de tralies.
 Kerel, ze veroordeelden me vlug,
 de stillen hadden hun rust weer terug.

Muziek & tekst : M. Vamvakaris, 1936

Τα ζηλιάρικα σου μάτια

Τα ζηλιάρικά σου μάτια
μ' έχουνε τρελάνει,
δε λογάριασα παλάτια,
σκλάβο μ' έχουν κάνει.
Μαραζώνω σαν το κεράκι λιώνω
με παιδεύεις γιατί δε μ' αγαπάς.

Σε αγάπησα στ' αλήθεια
και για σένα κλαίγω,
έχω φλόγα μες στα στήθια
άκου που στο λέγω.
Σ' αγναντεύω, σε λατρεύω,
μην κακιώνεις γιατί θα τρελαθώ.

Είναι κρίμα να μ' αφήνεις
μόνο μου να λιώνω,
μαύρη συντροφιά μου δινεις
μοναχά τον πόνο.
Η ματιά σου, η άστατη καρδιά σου
μου 'χει πάρει το δόλιο μου μυαλό.

Je jaloerse ogen

Je jaloerse ogen
hebben me gek gemaakt,
paleizen heb ik nooit gemogen,
maar jij hebt me tot slaaf gemaakt.
Ik verwelk als een bloem, als een kaarsje smelt ik weg
waarom hou je niet van mij, je tart me, echt.

Eerlijk waar, ik houd van jou
m'n tranen stromen vrij,
m'n hart brandt voor jou
luister toch naar mij.
Ik aanbid je, kijk uit naar jou, altijd
wees niet zo hard, ik raak m'n zinnen kwijt.

Zonde is het om mij
te laten in m'n eenzaamheid,
je geeft me alleen m'n zielepijn
als zwart gezelschap heel de tijd.
Je blik, je hart vol wisselvalligheid
heeft mij beroofd, ik ben m'n zinnen kwijt.

Muziek & tekst : M. Vamvakaris, 1936

Γιατί δεν λες το ναι

Το χρήμα δεν το λογαριάζω
τα δυό σου μάτια σαν κοιτάζω
δυό μαύρα μάτια σαν κι αυτά
αχ δεν τα βρίσκω με λεφτά.

Έλα να σμίξουμε μικρό μου
κι όταν σε νιώθω στο πλευρό μου
δε θα σ' αλλάξω με καμμιά
κι ας μου χαρίζουν το ντουιιά.

Βλέπεις εντάξει σου ξηγιέμαι
πως σε λατρεύω δεν τ' αρνιέμαι
είσαι η λαχτάρα μου η χρυσή
γιατί δεν λες το ναι κι εσύ.

Zeg toch ja

Geld betekent niets voor mij
als ik in je ogen kijk
twee ogen ravenzwart zo mooi
die krijg ik met m'n duiten nooit.

Liefje kom toch mee met mij
voel ik je eenmaal aan mijn zij
voor geen ander laat ik je dan gaan
al bieden ze heel de wereld aan.

Zie je ik zeg je zonneklaar
ik aanbid je, 't is echt waar,
mijn gouden hartenwens ben jij
zeg toch ja tegen mij.

Muziek & tekst : M. Chiotis, 1938

Ότι κι αν πω δε σε ξεχνώ

Ότι κι αν πω δεν σε ξεχνώ
και μπρος την πόρτα σου περνώ
σου λέω λόγια μαγικά
με το μπουζούκι μου γλυκά.

Κλαίω με δάκρυα και καημό
κι ένα πικρό αναστεναγμό
πως πάντα λυώνω και πονώ
για σε μικρό μελαχρινό.

Έχουν σωπάσει τα πουλιά
και στις νυχτιές τη σιγαλιά
σου φέρνει ο άνεμος γλυκά
τα λόγια μου τα μαγικά.

Ik vergeet je niet

Ik vergeet je niet, wat ik ook beweert,
en loop langs je voordeur heen en weer
magische woorden zing ik zacht
met mijn bouzouki, op liefdeswacht.

Ik snik met tranen, en met smart
bittere zuchten uit mijn hart,
zoals ik voor jou smacht en lijd
kleine donkere schat, altijd.

De vogels zijn nu stil
en de wind die me helpen wil
brengt mijn magische woorden zacht
naar jou, door de kalme nacht.

Muziek & tekst : V. Tsitsanis, 1939

Μπαξέ-Τσιφλίκι

Πάμε τσάρκα πέρα στο Μπαξέ-Τσιφλίκι
Κούκλα μου γλυκιά απ' τη Θεσσαλονίκη
Στου Νικάκη την βαρκούλα
γλυκιά μου Μαριγούλα
να σου παίξω φίνο μπαγλαμά.

Πάμε τσάρκα στο Καραμπουρνάκι
Να τα πιούμε μια βραδιά στο Καλαμάκι
Κι από κει στο Μπεξινάρι
σε φίνο ακρογιαλί
θα σου παίξω φίνο μπαγλαμά.

Πάμε τσάρκα στην Ακρόπολη, στην Βάρνα
κι από κει στα Κούτσουρα του Δαλαμάγκα
Μαριγώ, θα σε τρελάνει
Ν' ακούσεις τον Τσιτσάνη
να σου παίζει φίνο μπαγλαμά.

Baxé-Tsifliki

Hé, kom mee, dan gaan we naar Baxé-Tsifliki
Liefje, schatje van me uit Thessaloniki
Bij Nikaki in zijn bootje
m'n lieve Marigootje
Dan speel ik heerlijk baglamá voor jou.

Hé kom mee, dan gaan we naar Karabournaki
'n avond drinken lekker daar in Kalamaki
Naar Bexinari dan aan zee
waar ik een prachtig strandje weet
Dan speel ik heerlijk baglamá voor jou.

Hé, kom mee naar de Akropolis, naar Varna
En dan naar de Koutsoura van Dalamanga
Marigó, je staat in vuur en vlam
Als je hoort wat Tsitsanis kan
En hij speelt heerlijk baglamá voor jou.

Muziek & tekst : V. Tsitsanis, 1946

Ο τρελλός τσιγγάνος

Τρελέ τσιγγάνε, για πού τραβάς;
Μέσα στη νύχτα, μόνος πού πας;
Ο χωρισμός σου είναι καημός
μες στην καρδιά μου παντοτινός.

Πού φεύγεις μόνος και βιαστικός
σαν να 'σαι ξένος, περαστικός;
Πάρε και μένα στα μακρινά,
θα 'ρθω μαζί σου παντοτινά.

Τρελέ τσιγγάνε, για πού τραβάς;
Έρημη, μόνη με παρατάς;
πάμε, τσιγγάνε πριν την αυγή.
θα 'ρθω μαζί σου και όπου βγει.

De gekke zigeuner

Gekke zigeuner, waar ga je heen ?
Midden in de nacht, helemaal alleen ?
Het doet zo'n pijn van jou te scheiden
m'n hart zal eeuwig lijden.

Waar ga je heen, vanwaar die haast,
als een vreemde, die verder raast ?
Neem me mee naar verre contreien,
voor altijd zal ik je begeleiden.

Gekke zigeuner, waar ga je heen ?
Laat je me achter, moederziel alleen ?
Kom, voor dag en dauw stappen we op,
we zien samen wel waar de reis stopt.

Muziek & tekst : V. Tsitsanis, 1950

Γκιουλμπαχάρ

Κάποια βραδιά μαγική
μέσα στο Μισίρι την είδα
ήταν ξωτική ομορφιά
η Γκιουλμπαχάρ η γλυκιά.

Γιαραμπί το γιαραμπί,
γιαραμπί το γιαχαβάχα,
λουλούδι μου Γκιουλμπαχάρ
aráp χαβάς, γιαβάς-γιαβάς,
μου το χες πει με φιλιά
σαν σε κρατούσα αγκαλιά.

Σκλάβος στο δικό της φιλι,
είμαι στο σεβντά της δεμένος
κλαίω, νοσταλγώ και πονώ
την Γκιουλμπαχάρ δεν ξεχνώ.

Youlbachár

't Was een magische nacht,
in Misiri zag ik haar :
een schoonheid, exotische pracht
mijn lieve Youlbachár.

Yarabí, yarabí
yarabí yachavácha
Youlbachár mijn bloem
aráp chavás, yavás-yavás,
tussen je zoenen zei je dat
toen ik je in m'n armen had.

Van haar zoenen ben ik bedelaar,
geketend aan mijn liefde voor haar :
ik huil en hunker, heb zo'n verdriet
mijn Youlbachár vergeet ik niet.

Muziek & tekst : V. Tsitsanis, 1951